

MAAR IK BEN AL THUIS

I

‘Ik begrijp niet waarom ik hier ben.’

Het is een eerlijk antwoord, maar de jongeman die Ysbrand een microfoon onder de neus heeft geduwd, neemt er geen genoegen mee. Een journalist moet met buit thuiskomen. De vliegveldslaper zal toch een reden hebben waarom hij nu al negen weken hier bivakkeert.

‘Ik kan geen enkele reden bedenken.’

De camera blijft draaien en de interviewer houdt halsstarrig de microfoon gericht op de roodharige landgenoot, wiens reilen en zeilen dagelijks door duizenden wordt gadegeslagen.

Gelukkig weet Ysbrand niet dat hij in de hele wereld zichtbaar is. In Seattle, Lyon en Tokio zitten mannen en vrouwen achter hun computerscherm en bekijken YouTube-filmpjes van een zonderling die, gezeten op een bankje in een openbare ruimte, onverstoorbaar een broodje eet.

Random hem is het een komen en gaan van passanten met tassen, koffers, rugzakken en kinderwagens; sommige gehaast, andere dreutelend, al of niet met kinderen aan de hand, een enkeling met een huisdier in een kooi. Heel soms houdt iemand bij hem halt, buigt zich voorover en maakt een praatje. De woorden die ze wisselen gaan verloren in de omgevingsgeluiden.

Ergens op de wereld heeft een geoefend liplezer geprobeerd de korte conversaties te ontcijferen en het resultaat van zijn inspanningen op internet gezet. Het zijn nogal banale vragen en mededelingen. *‘How are you today?’ ‘How long are you going to stay?’ ‘Do you need anything?’*

De mensen die hem aanspreken zijn in meerderheid employés in werkkleding. Allemaal dragen ze een ID-badge. In theorie moet het mogelijk zijn hun namen te achterhalen.

Het exclusieve interview met de televisiezender die voor hem naar Mexico is afgereisd, is voorbij voordat het goed en wel is begonnen. Ysbrand heeft zich in zijn antwoorden waar mogelijk beperkt tot 'ja', 'nee' en 'ik weet het niet'. Ten einde raad vragen de verslaggevers of hij iemand in het vaderland de groeten wil doen of anderszins een boodschap wil overbrengen.

Ysbrand neemt niet de moeite ook maar het begin van een antwoord te formuleren en pelt een banaan. Daarop pakt het duo de apparatuur in en neemt afscheid met achterlating van een visitekaartje en een promotie-dvd. Van het honderddollarbiljet dat ze van plan waren de ondervraagde te overhandigen als dank voor bewezen diensten, kopen ze parfum en sterke drank.

Ysbrand heeft geen cameravrees, hij heeft niets te verbergen. Te winnen of te verliezen evenmin. Hij houdt er niet van dat ze hem uitspraken in de mond proberen te leggen of antwoorden proberen te ontfoetselen die hij niet heeft. De situatie is helder. Hij heeft zijn retourbiljet willens en wetens laten verlopen. Sindsdien wacht hij, zonder te weten waarop. Hij wil niet terug en niet verder, in tijd noch in ruimte. Hij is de enige passagier in een verder lege tijdruimtecapsule.

Dat is het goede woord. Zó moet hij het zeggen de volgende keer.

*

Het begon ermee dat hij vier maanden geleden door Xuxu werd uitgenodigd.

Of nee, het begon met een wonderbaarlijke genezing.

Of begon het met de pijn in zijn rug? Zonder die pijn had hij Xuxu niet leren kennen. Maar zonder weer iets anders had hij die pijn niet gehad. In feite begint het altijd voordat het begonnen is.

*

Negen weken en drie dagen geleden, om precies te zijn, heeft hij zijn instapkaart voor vlucht CO 4145 verscheurd. Het voelt als een enorme opluchting. Het is mooi geweest. Benito Juárez International Airport is zijn eindstation.

Krap een week eerder staat hij voor het eerst oog in oog met Xuxu.

Twee keer is de afspraak niet doorggegaan. De eerste keer voelt hij zich te beroerd. De tweede keer neemt hij de verkeerde bus en verdwaalt in de grote onbekende stad. Bij de derde poging staat hij vijf minuten na het afgesproken tijdstip voor een vervelozende deur op vier hoog en belt aan. In zijn hoofd tikt een secondewijzer. Na elf tikken gaat de deur toch nog onverwachts open.

Dat is haar dus.

Hij registreert rood, zwart, wit, goud. Als het tenminste goud is.

Met iets vragends in haar stem, maar het kan ook onzekerheid of aarzeling zijn, spreekt ze zijn naam uit.

Ja, dat is hem.

Zij ziet ogen, handen, hals, voorhoofd. In die volgorde.

Hij schouders, haar, oren, mond en als laatste ogen.

Hij is Ysbrand, zij Xuxu. In hun mails hebben ze elkaar X en Y genoemd.

Hij denkt: dat ze zo klein is. Ze draagt een bril.

Zij denkt: grote man. Als ik maar een stoel heb waar hij in past.

Zoet, stelt hij vast. Ik ruik iets zoets. Exotisch eten. Of zou het parfum zijn? Misschien is ze 't zelf. De mensen in dit land ruiken anders.

Ik had hem moeten laten weten dat ik een bril draag, realiseert ze zich te laat.

Hij ziet het kettinkje met het kruisje in haar hals. Wie had ooit kunnen denken dat ik... Een kruisje van goud. Als het tenminste goud is.

En ook al te laat bedenkt zij dat ze haar hakken had moeten aantrekken. Ze knellen alleen zo.

Zijn conclusie: ze is het wel en ze is het niet.

Haar conclusie: ik moet zo snel mogelijk mijn bril afzetten.

Hij: hoewel ook weer niet zó klein. De meeste mensen hier zijn kleiner. Gedrongener ook. Zij heeft niet zo'n breed gezicht.

Zij: grappig, die accent-circonflexevormige wenkbrauwen. (Hoewel ze de term 'accent circonflexe' niet kent en gewoon een puntdakje met een lange en een korte zijde ziet.)

Zo'n enorme stad en dan zo'n klein flatje. (Hij.)

Hij zal zich afvragen waar Consuela is. (Zij.)

Het eerste uur zal moeilijk worden. Dat staat vast. Waar moeten ze over praten? Alle onderwerpen die zich lenen voor een eerste ontmoeting hebben ze per e-mail al behandeld. Xuxu weet dat Ysbrand jarenlang vastgekleefd aan zijn computerscherm heeft doorgebracht, al kan ze zich weinig voorstellen bij het beroep van muziekkopist. Ysbrand op zijn beurt heeft een vrij nauwkeurig beeld van het leven van Xuxu. Alleenstaande moeder. Jaren ervaring als chemisch laborante. Allergische reacties. Uitzendkracht. Receptioniste, kinderoppas, caissière, bejaardenverzorgster, secretaresse. Grappige e-mails.

Ysbrand stelt vast: mijn hart bonkt.

Xuxu, alert: *ik moet hem iets aanbieden.*

Die verdomde ijle lucht hier.

Wat ziet hij er grauw uit. Snel een glaasje water.

Waar zou haar dochtertje zijn? Mag ze er niet bij? Bang dat ik... Of zou ze... Kan ik me niet voorstellen.

Hij is het wel en hij is het niet.

Ze is teleurgesteld. Ik zie het aan haar gezicht. Te groot, ik. Dat rode haar.

Denkt natuurlijk, ben ik daar nu helemaal voor naar Mexico City gevlogen.

Rechttop, kin vooruit, schouders naar achteren.

Zou ik ook denken.

Toren ik nog verder boven haar uit.

Ik weet zo weinig van hem en toch ken ik hem beter dan... dan...

Ik kan nog terug.

Wat zou Consuela van hem vinden?

Haar stem. Nu al vergeten. Ze doet open, ze zegt, wat zei ze eigenlijk? Mijn naam?

Hij ziet mijn computer staan.

Ze noemde mijn naam, ja. Vreemd, uit haar mond. Hoge stem. Of was het een lage stem. Iets met haar uitspraak?

Dus daarachter, zal hij wel denken. Vergelijkt wat hij nu ziet met wat hij zich voorstelde toen hij mijn mails las.

Hadden we niet toch moeten skype? We hebben niet eens getelefoneerd.

Vergeten mijn webcam weg te halen. Vraagt zich vast af met wie ik wél skype.

In theorie zou ik dood kunnen neervallen.

Zegt hij wat of zeg ik wat?

Man reist naar Mexico City, belt bij onbekende vrouw aan en valt dood in haar armen.

Hij maakt geen aanstalten.

Goed verhaal.
Dan doe ik het.
Zegt zij wat of zeg ik wat?

Xuxu lacht vriendelijk. 'Kom binnen,' zegt ze in haar beste Engels. 'Je wilt vast wel iets drinken.'

*

Op Benito Juárez International Airport is men gewend geraakt aan Ysbrands aanwezigheid. Toen duidelijk was dat de vreemdeling uit het verre Nederland niet van zins was gebruik te maken van zijn retourbiljet, dienden de luchtvaartautoriteiten bij de ambassade van diens land van herkomst een verzoek in tot interventie of op z'n minst bemiddeling, maar al snel zag men in dat dit zinloos was. De man heeft een visum dat nog een half jaar geldig is. Zolang hij geen aanstootgevend gedrag vertoont en in zijn onderhoud kan voorzien – al is dat vooral dankzij gratis maaltijden en vrijwillige financiële bijdragen van derden – kan niemand hem dwingen het veld te ruimen.

Het grondpersoneel is hem al snel als een deel van de inventaris gaan zien. Sommigen groeten hem aan het begin en aan het einde van hun werkdag, anderen mijden iedere vorm van contact. Toeristen die van zijn bestaan weten, laten zich tegen de achtergrond van zijn spullen fotograferen in de hoop dat de camera ook een glimp vastlegt van de eigenaar van de bonte verzameling koffers, dozen, plastic zakken, dekens en gebruiksvoorwerpen die daar in de westelijke vleugel van Terminal 1 de grenzen van een miniatuurvrijstaat markeren. Een enkeling vraagt hem om een handtekening, een gunst die Ysbrand, afhankelijk van zijn humeur, de ene keer wel en de andere keer niet verleent.

Als iets hem dwarszit, dan is het wel dat sommige passanten hem aankijken alsof hij stinkt als de eerste de beste zwerver. Hij hoopt dat degenen die dichtbij genoeg zijn geweest om hem een stuk papier of een notitieboekje en een pen aan te reiken dit tegenspreken. Uiterlijk noch kleding belet hem op te gaan in de anonimiteit van de menigte. Alleen zijn habitat ver-raadt hem.

Hij brengt het grootste deel van zijn tijd door met het redde-ren van zijn geïmproviseerde huishouden. Zijn dag begint rond half zeven. De meeste reizigers die de vorige dag zijn ge-strand, slapen nog en zullen niet veel later geradbraakt wakker worden. Hij rolt het rubberen matrasje en de slaapzak op die hij van een medewerker van het bureau *Objetos Extraviados* heeft gekregen, trekt zijn sokken en schoenen aan en begeeft zich met handdoek en toilettas naar de dichtstbijzijnde sani-taire voorzieningen. Zijn spullen laat hij onbeheerd achter. Zij bevinden zich in een magische cirkel. Tot nog toe heeft nie-mand er een vinger naar uitgestoken.

Elke dag neemt hij een douche en om de dag scheert hij zich. Hij heeft overwogen zijn baard te laten staan maar daar is hij op teruggekomen. Hij moet blijven wie hij is. Aangezien het al-tijd warm is in Terminal 1, draagt hij dunne kleren: afwisse-lend een zwarte en een olijfgroene linnen broek en witte shirts en polo's. Dankbaar heeft hij het aanbod van Luiza aanvaard om wekelijks zijn kleren te wassen. Luiza is de hele dag met emmers, bezems en borstels in de weer.

Om acht uur brengt een van de jongens en meisjes van het dichtstbijzijnde selfserviceresaurant een ontbijt. De meesten zijn studenten, hij kent ze niet, bijna elke dag nieuwe gezich-ten, maar hun chef heeft zich over hem ontfermd. Op een plas-tic dienblad, dat hij in de loop van de middag terugbrengt, staan een potje yoghurt, een zoet broodje, een schaal-tje fruit, een flesje water en een cappuccino. Aanvankelijk gaven ze

hem sterke zwarte koffie, maar na een paar weken had hij durven zeggen dat hij de dag liever met een cappuccino begon. Een enkele keer ligt er in plaats van een zoet broodje een sandwich met ham of worst. Omdat hij geen vleeswaren op de nuchtere maag eet, bewaart hij die voor later.

De ochtend brengt hij door met het lezen van kranten en tijdschriften die door passagiers zijn achtergelaten. Het nieuws slaat hij over. In feite laat hij geen enkele mededeling tot zich doordringen. Hij beperkt zich tot Spaanstalige lectuur. Op de heenreis naar Mexico City bestond zijn woordenschat uit een handvol beleefdheidsformules die hij, samen met hun fonetische uitspraak, in zijn *Hoe zeg ik het in het Spaans* had gevonden. Nu heeft hij de tijd om tot de ziel van de taal door te dringen. Mocht hij weten wie Champollion was, dan zou hij zich ontegenzeggelijk verwant voelen met de man die de steen van Rosetta ontcijferde.

Tegen het eind van de ochtend zit hij vaak een beetje te dommelen boven *El Universal* of *El Sol de México*. Hij is leergierig maar ook snel vermoeid. Hij droomt altijd dezelfde droom. Dat denkt hij tenminste. Het kan ook zijn dat hij droomt dat hij altijd dezelfde droom droomt. Hij heeft niemand om zijn nachtelijke belevenissen aan te vertellen. Als hij wakker wordt – meestal wordt hij opgeschrikt door een huilend kind of een winkelalarm dat afgaat – probeert hij het gedroomde zo snel mogelijk te vergeten.

Tussen twee en drie is het tijd voor de hoofdmaaltijd. Hij verheugt zich het meest op de dagen dat Esperanza middagdienst heeft. Ze kent zijn smaak. Van haar hoeft hij geen vette gerechten met gesmolten kaas te verwachten, wel een biertje af en toe, of een kwart flesje wijn. Als Esperanza genoeg tijd heeft, houdt ze hem een kwartiertje gezelschap. Omdat zij net zo weinig Engels spreekt als hij Spaans, beperkt de conversatie zich tot een uitwisseling van elementaire feiten en beleefdhe-

den. Esperanza heeft hem wel eens foto's van haar *niños* laten zien. Hij liet niet merken dat hij geen verstand heeft van kinderen. Om de waarheid te zeggen vindt hij haar zelf nog een kind.

Na de lunch maakt hij een wandeling door Terminal 1. Hij kijkt of er in de etalages met luxeartikelen, elektronica en speelgoed nog iets is veranderd, hij inspecteert de *arrivals* en *departures* om te zien of het internationale luchtverkeer vandaag op schema is en stelt zich op de hoogte van zowel het lokale als het internationale weer. Van alle wereldsteden waar hij ooit is geweest (veel zijn het er niet) wil hij weten of het er zonnig of bewolkt is en vooral hoe groot de kans op een bui is.

Van tijd tot tijd mengt hij zich onopvallend in groepen reizigers en probeert hun conversaties af te luisteren. Hij heeft nog nooit iets interessants gehoord, of het moest de mededeling van een pafferige oude vrouw met een indianenkop zijn die een man – haar zoon of haar echtgenoot, dat was niet duidelijk – toesnauwde dat ze hem zou aangeven als hij haar nog één keer probeerde te bestellen. Hoewel hij zijn landgenoten zo veel mogelijk mijdt, kan hij een enkele keer de verleiding van zijn moedertaal niet weerstaan. Hij heeft er onveranderlijk spijt van. Er is werkelijk geen mededeling in zijn taal waarvan de klinkende gedaante hem niet met een bodemloze treurigheid vervult. Aan één zin heeft hij genoeg om te weten met wat voor iemand hij te maken heeft.

De avonden zijn lang in Terminal 1. De vuilnisbakken beginnen uit te puilen. Overal liggen achtergelaten pizzadozen, lege flessen en verfrommelde verpakkingen van chips en nootjes. Steeds meer passagiers hebben de hoop opgegeven dat hun vertraagde vluchten nog zullen vertrekken en treffen maatregelen voor de nacht. De tassen met eerder op de dag aangeschafte wijnen en whisky's gaan open en tegen middernacht kan menigeen niet meer op zijn benen staan. Meestal zijn het lallende Engelsen of Australiërs, allemaal even roodverbrand,